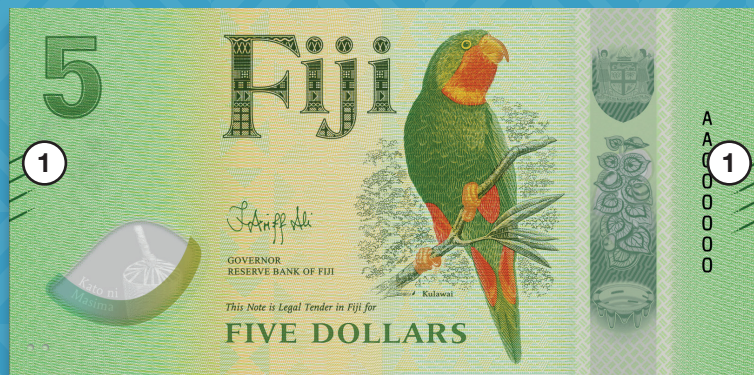

NAI LAVO NOTI (POLYMER) VOVOU NI VITI

136 x 67mm

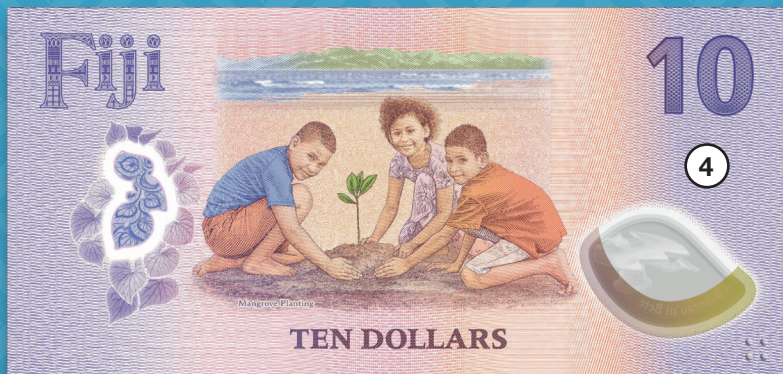
Na Mata ni Lima na Dola e vakaraitaki toka kina e dua na manumanu vuka ka vakatokai na Kulawai, ka okati kina vuvale va Koki, ia e kawa ni koki lalai duadua o koya. E via drokadroka taucoke na rokana, ka dau bula vakalevu e na colo ni vanua, ka ra kana voli ga e na veika kamikamica ka ra kaburaka mai na vei senikau eso. Nai otioti ni gauna se laurai kina, sai koya na yabaki 1993, na vaqaqara qai mai vakayaqori tale tiko i muri sa sega ni qai laukune tale kina e dua.

E toka talega e na mata ni lima na dola e dua nai yaloyalo ka vaka toka e dua na katuba leka sekavula vinaka na kenai rairai kei nai taba ni Kato ni Masima.

Na Dakuni Lima na Dola e vakaraitaki toka kina e dua na Vonu Dina. O koya e dua vei ira na Mataqali Vonu Lelevu koya e dau laukune vakalevu i Viti. Mai na vitu na veimataqali vonu ka laukune e na noda vuravura, na kena duadua ga ogo e ra dau kania na co ni waitui kei na veikau e so ka ra tubu tu kina. E taba tale tokaga ga kina na co ni waitui ka vakatokai na Vutia, ka ra dau kania talega na Mataqali vonu ogo ka vakatokai na Vonu Dina.

Sa ka dokai na neitou duavata tiko e na kena vakatetei yani na kedrai tukutuku na Mataqali ika bula vaka ogo kina veiyasai vuravura ka uasivi e na nodra taqomaki tiko me baleta na veisiga ni matak.

141 x 67mm

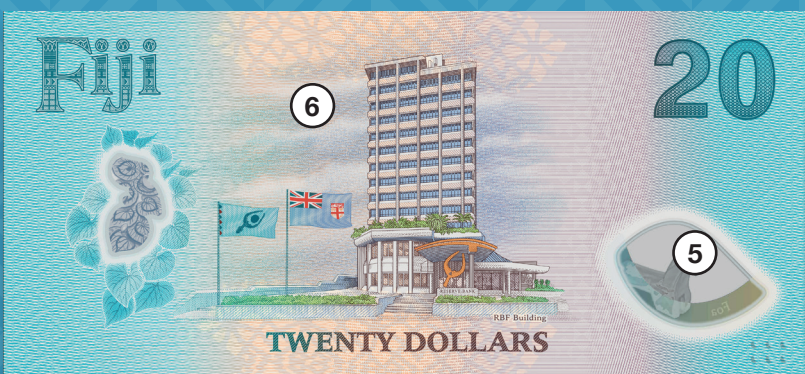
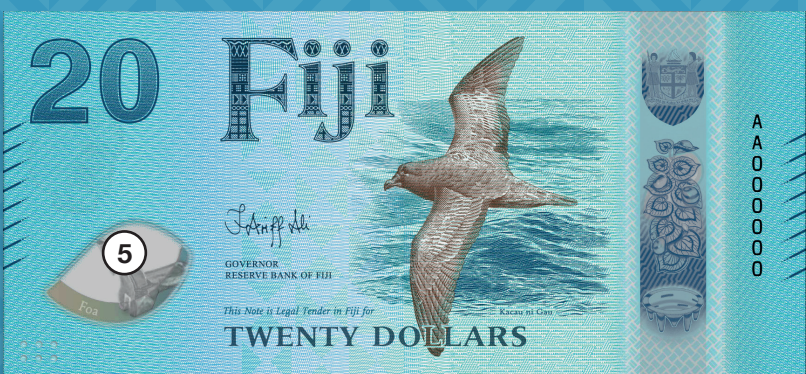

Na matani tini na dola e tabaki toka kina na Beli ka laukune ga e Viti. Na Beli e dua vei ira na mataqali ika dina ni waidranu, ka ra dau bula voli e na vanua e dau kui toka kina na wai, ka ra kabi voli e na yasa ni veivatu ka drodro maliwai ira tu na wai. Na nodra dau basika e na vei uciwai, sai vakatakilakila ni daumaka vinaka tu na nodra i tikotiko ka sega sara ni se levu na kena vakacacani.

E toka talega e na mata ni tini na dola e dua nai yaloyalo ka vaka toka e dua na katuba leka sekavula vinaka na kenai rairai kei nai taba ni Buburau ni Bete.

Na dakuni ni tini na dola e toka kina na kedrai yaloyalo na gone ka ra tei dogo toka e baravi. Na dogo e sa yavalati sara tiko vakalevu na vanua e ra tubu tu kina e na vuku ni vei vakatorocake taki ka sa qaravi tiko e na vei baravi. Na kena vakatetei yani na taqomaki ni dogo ka vaka kina na kena vakaisosomitaki tiko, sa rui ka bibi, baleta na dogo e kilai tu na nonai tavi bibi kina draki, e na vuku ni nodra dau ceguva na cagi-ca e dau liwa mai ka veivuke sara e na kena valuti na draki veisau kei na kena vakacacani nai lati ni tataqomaki ni noda vuravura.

146 x 67mm

Na mata ni ruasagavulu na dola e vakaraitaki toka kina e dua na manumanu vuka ka vakatokai na Kacau ni Gau, ka dau laurai ga e na yanuyanu ko Gau. Na Kacau ni Gau e dau bula voli ga e wasawasa levu e na vuqa sara na gauna ka kilai tu ni manumanu vuka ni wasaliwa ka rawa ni ra bula tu e na taudaku ni yalalala ni wasawasa kei Viti me vica vata na vula. O koya e duatani sara toka nai walewale ni nona vuka, ka dau kenai divi tu.

E toka talega e na mata ni ruasagavulu na dola e dua nai yaloyalo ka vaka toka e dua na katuba leka sekavula vinaka na kenai rairai kei nai taba ni Foa (Nai kari ni niu ni Rotuma).

E na daku ni ruasagavulu na dola e vakaraitaki toka kina nai yaloyalo ni Baqe Levu ni Maroroi Yau ni Noda Vanua (Reserve Bank of Fiji), ka toka e na gaunisala na Pratt Street e Suva. Ogo na Baqe Levu ni vanua kei Viti ka tauyavutaki me tabana ni veigaravi tu vakaikoya e na lawatu ni Palimedi ni 1983 (RBF Act 1983).

151 x 67mm

Na Matani Limasagavulu na dola e vakaraitaki toka kina na senikau na Tagimoucia ka vabauti ni senikau kilai levu duadua e Viti. Sa levu sara na kena sere buli, talanoa kei na kenai tukuni. Na Tagimoucia edau salava na vei taba ni kau ena loma ni vanua, ka dau vauca matua toka na sena, ka seraka mai kina na roka damudamu ka qai vulavula toka na lomana. Na Tagimoucia e kilai kina na yanuyanu ko Taveuni ka dau laukune talega ena ulunivanua ko Seatura mai Bua.

E toka talega e na mata ni limasagavulu na dola e dua nai yaloyalo ka vaka toka e dua na katuba leka sekavula vinaka na kenai rairai kei nai taba ni Wasekaseka (Nai taube bati ni tovuto).

Na daku ni limasagavulu na dola e vakaraitaki toka kina e dua na marama qirimiti ka votu toka mai muri na waqa na Leonidas. Na Leonidas sai koya nai matai ni waqa me vakaleleci ira mai na Qirimiti ki Viti e nai ka 14 ni siga ni vula ko Me, 1879. Ko ira na Qirimitiya me vaka e dau kilai tu e ra a kau mai e nai tuvatuva ni veidinadinati ni cakacaka e na kedrau maliwa na matanitu e rua ko Peritania kei Idia, me ra mai cakacaka e na vei loga dovu e Viti. The yavu ni veidinadinati ni cakacaka ogo, a qai mai bokoci e na Janueri 1920, sa mani dua nai wase levu ni Qirimitiya e ra sa vaka i tikotiko tudei kina i Viti.

156 x 67mm

Na Matani Dua-na-drau na dola e vakaraitaki toka kina na Nanai ni Viti (Cicada). E dau kilai levu na manumanu ogo ena vuku ni rogo levu ni nona domo ni tagi ka dau voqa yawa yani ena loma ni veikau e Viti. E duatani sara toka na Nanai e na vuku ni serau ni rokana kei na kenai rairai ka dau kilai levu sara ena vei korokoro ena colo kei Viti Levu, ka ra dau basika ga mai vakadua e na loma ni walu na yabaki, ka dau levu sara na kedra iwiliwili oti ga ya ra mai yali tale yani.

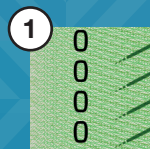
E toka talega e na mata ni dua na drau na dola e dua nai yaloyalo ka vaka toka e dua na katuba leka sekavula vinaka na kenai rairai kei nai taba ni Buli Kula.

Na daku ni Dua-na-drau na dola e vakaraitaki toka kina e dua na Turaga i-Taukei, tokara toka nai sulu vakaviti ni qaravi yaqona vakaturaga ka tara toka e ligana na bilo ni yaqona. Na yaqona e dua nai i valavala vakavanua ni kawa i-Taukei, ka dau vakayagataki me ra kidavaki kina na vulagi, wali kina na leqa se veivala kei na vei vakaduavata-taki. Na yaqona e sa vakayagataki sara vakalevu e na veiyasai Viti ka sa kilai tu me wai ni vanua kei Viti.

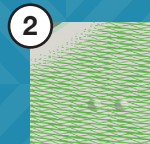
MO KILA VAKAVINAKA NA NOMUI LAVO NOTI VOVOU NI VITI

E tautauvata kece nai tuvatuva vakarautaki me ra taqomaki kina nai Lavo (Noti) Vovou ogo

MO VAKA-TARA

LAINI E LAVETI
Tara mo vakila ni laveti cake toka e so na laini ka ra toqai toka e na tutuni lavo (noti) vovou. E rauta ni 4, 6, 8, 10 kei na 12 taucoke na laini ka ra toka e na \$5, \$10, \$20, \$50 kei na \$100, ka biu vakatabakidua ogo me baleti ira na wekada ka vakaleqai toka na nodrai vakarau ni rai.

VAKATAKILAKILA E LAVETI
Tara mo vakila ni laveti cake toka e so nai vaka takilakila yadudua e na daku ni lavo (noti) kece sara, yasana i matau e na botona e ra. E rauta ni 2, 4, 6, 8 kei na 10 taucoke nai vakatakilakila vaka ogo ka ra toka e na \$5, \$10, \$20, \$50 kei na \$100, ka biu vakatabakidua ogo me baleti ira na wekada ka vakaleqai toka nai vakarau ni nodra rai.

INTAGLIO PRINTS
Tara mo vakila na kena laveti nai taba ni veisenikau kei na veimanumanu e so, na vosa na Fiji, na maka ni levu ni lavo kei na saina ka toka e na mata ni lavo (noti).

MO VAKARAICA

VAKATAKILAKILA
Taura cake nai lavo (noti) me cilava na rarama, mo raica kina nai yaloyalo ni dua na Turaga i-Taukei.

KATUBA-LEKA SEKAVULA
Mo vakaraica nai yaloyalo ni Kato ni Masima, I Buburau ni Bete, Kari ni Niu ni Rotuma, Wasekaseka kei na Buli Kula e na katubaleka sekavula ka toka e na \$5, \$10, \$20, \$50 kei na \$100.

MO VAKADIKEVA

FLUORESCENCE
E na ruku ni cina rai basika, ko na raica kina e so na vanua e na i lavo noti ni ra waqa toka mai.

VOSA LELEKA
Ni vakalevutaki na veika e ra tabaki toka e na noti, e na laurai kina e so na vosa kei na matanifika ka ra tavuloni vakamatau toka e na loma ni veika e tabaki koto e nai lavo (noti).

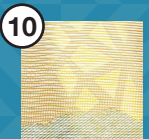
MO VAKALAKALATAKA

3-DIMENSIONAL STRIPE WITH MOVEMENTS
E na mata ni lavo (noti) e toka kina nai vakatakilakila kei Viti (Coat of Arms), na drau ni vuni yaqona kei na dua na tanoa. Vakalakala taka ka veivukiyaka ko na raica nai vatakilakila ni vanua ko Viti ni na laurai ka so na gauna e na sega ni laurai. Na drau ni yaqona e na via taliva toka ka vaka me turu malua toka mai kina na wai qai mai kenai vakadei toka yani na Tanoa. Na drau ni yaqona e na rawa ni laurai talega mai na daku ni lavo (noti).

VEIVEISAU NI ROKA
Vakalakala taka nai lavo (noti) mo raica na veiveisau ni roka e solia mai.

IRIDESCENCE
Vakalakala taka nai lavo (noti) mo raica e so na iqi koula serau vinaka e na daku ni noti.

Reserve Bank of Fiji

Physical Address: Pratt Street, Suva, Fiji | Postal Address: Private Mail Bag, Suva, Fiji
Phone: (+679) 331 3611 | Email: info@rbf.gov.fj | Website: www.rbf.gov.fj

Our Values... Teamwork... Respect... Unwavering Focus... Stewardship... Transparency & Integrity